

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

<http://www.finarbitr.cz>

Evidenční číslo:

FA/11429/2015

Spisová značka (uvádějte vždy
v korespondenci):

FA/PS/302/2015

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 15. 4. 2015 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu navrhovatele ■ zastoupeného zákonným zástupcem, ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti instituci UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., IČO 649 48 242, se sídlem Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 – Michle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 3608 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci určení neplatnosti smlouvy o účtu nebo určení, že Navrhovatel není povinen zaplatit Instituci peněžní prostředky ve výši 118.263,70 Kč, takto:

- I. **Návrh se v části určení neplatnosti smlouvy o zřízení a vedení U konta, kterou uzavřel navrhovatel, ■ s institucí, UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., IČO 649 48 242, se sídlem Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 – Michle, dne 9. 10. 2014, podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**
- II. **Řízení se v části určení, že navrhovatel, ■ není povinen zaplatit instituci, UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., peněžní prostředky ve výši 118.263,70 Kč, podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu přerušuje do doby skončení trestního řízení vedeného pod spis. zn. KRPM-70474-13/TČ-2015-140881 zahájeného dne 1. 6. 2015.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení před finančního arbitrem vedeným proti Instituci domáhá určení, že smlouva o účtu, kterou jako nezletilý s Institucí uzavřel, je od počátku neplatná, protože nebyl vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti způsobilý uzavřít smlouvu o platebních službách, nebo současně určení, že není povinen zaplatit Instituci peněžní prostředky, které mu Instituce umožnila použít prostřednictvím platební karty, kterou vydala k účtu, který zřídila a vedla na základě smlouvy o platebních službách.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení před finančním arbitrem zjistil, že Navrhovatel dne 9. 10. 2014 uzavřel s Institucí Smlouvu o zřízení a vedení U konta (dále jen „Smlouva o U kontu“), na základě které Instituce Navrhovateli zřídila účet č. ■■■ (dále jen „U konto“). Ze Smlouvy o U kontu a z výpisu z vnitřního systému Instituce finanční arbitr dále zjistil, že Instituce dne 23. 10. 2014 vydala Navrhovateli debetní platební kartu č. ■■■ (dále jen „Platební karta“).

Smlouva o U kontu v části IV. Závěrečná ustanovení jako svou nedílnou součást označuje Obecné obchodní podmínky Banky, v tomto případě účinné ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Obecné podmínky“), Produktové obchodní podmínky pro účty a platební styk, v tomto případě účinné ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky pro účty a platební styk“), Produktové obchodní podmínky pro poskytování produktů přímého bankovníctví Banky, v tomto případě účinné ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky přímého bankovníctví“), Produktové obchodní podmínky pro vydávání a používání platebních karet Banky, v tomto případě účinné ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky platebních karet“), Produktové obchodní podmínky pro vedení osobních kont a kont pro klienty small business Banky, v tomto případě účinné ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky osobních kont“) a Sazebník odměn za poskytování bankovních služeb, v tomto případě účinný ode dne 1. 10. 2014 (dále jen „Sazebník“).

Podpisem Smlouvy o U kontu Navrhovatel stvrdil, že výše uvedené podmínky obdržel a souhlasí s nimi. Finanční arbitr ze shromážděných podkladů nezjistil, že by Obecné podmínky, Podmínky pro účty a platební styk, Podmínky přímého bankovníctví, Podmínky platebních karet a Podmínky osobních kont nebyly součástí Smlouvy o U kontu i ke dni provedení sporných platebních transakcí.

Smlouva o U kontu je smlouvou o účtu podle § 2662 an. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Současně je Smlouva o U kontu rámcovou smlouvou o platebních službách podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“), neboť Instituce se zavázala provádět pro Navrhovatele platební transakce ve smlouvě předem neurčené; to vyplývá z bodu 11.3 Podmínek pro účty a platební styk „*[b]anka provádí bezhotovostní platby podle dispozic Klienta převodem peněžních prostředků z účtu na účet prostřednictvím příkazů k zúčtování [...] nebo prostřednictvím platebních prostředků [...]*“. Podle bodu 12.2 Podmínek pro účty a platební styk „*hotovostní platební styk lze provádět prostřednictvím banky zejména: a) složením hotovosti; b) výběrem hotovosti; c) vystavením a připsáním šeků*“.

U konto je platebním účtem podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o platebním styku, neboť slouží k provádění platebních transakcí podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o platebním styku bez dispozičních omezení, tj. ke vkladům hotovosti na platební účet, výběrům hotovosti z platebního účtu a převodům peněžních prostředků.

Vydaná Platební karta je platebním prostředkem podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o platebním styku, neboť se jedná o „*zařízení nebo soubor postupů dohodnutých mezi poskytovatelem a uživatelem, které jsou vztaženy k osobě uživatele a kterými uživatel dává platební příkaz*“.

Platba za zboží a služby u obchodníka s použitím Platební karty je platební transakcí podle § 3 odst. 1 zákona o platebním styku. Navrhovatel vystupuje vůči Instituci jako plátce podle § 2 odst. 3 písm. a) zákona o platebním styku (z platebního účtu Navrhovatele mají být peněžní prostředky odepsány). Instituce vystupuje ve vztahu k Navrhovateli jako poskytovatel platebních služeb ve smyslu zákona o platebním styku.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je tedy finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb při poskytování platebních služeb podle § 1 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatele

V řízení před finančním arbitrem zastupuje Navrhovatele zákonný zástupce, jeho matka, resp. zákonný zástupce Navrhovatele podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem.

Zákonný zástupce Navrhovatel namítá, že „*banka (tedy Instituce) neměla bez mého souhlasu nebo souhlasu otce jako zákonných zástupců nezletilého vydat platební kartu (tedy Platební kartu) nezletilému synovi [...]. Banka mi oznámila, že syn může produkt používat, což já se nedomnívám, vzhledem k tomu, že syn je absolventem základní školy praktické, tudíž jeho rozumové schopnosti nejsou na úrovni, jak píše banka*“.

Zákonný zástupce Navrhovatele současně namítá, že „*tento produkt byl vzhledem k věku žadatele (Navrhovatele) špatně nastaven, když pracovnice banky si ani neověřila solventnost žadatele [...]*“.

Navrhovatel sám tvrdí, že „*k dluhu došlo tak, že jsem si vyřídil platební kartu u banky, šel jsem zkusit do Tesca, jestli na ni dostanu zboží, a když jsem uspěl, tak jsem si pak chodil vybírat zboží do Tesca v Přerově. [...] Pracovnice banky mi kartu vydala, aniž by jí zajímalo, jestli mám nějaké pravidelné příjmy. Netušil jsem, že dluh bude v takovéto výši, protože smlouvě jsem nerozuměl, podepsal jsem ji, protože mi to pracovnice nabízela. Myslel jsem si původně, že mi tam budou rodiče posílat přídavek na dítě. Rodičům jsem to neoznámil [...]*“.

6. Tvrzení Instituce

Instituce namítá, že produkt U konto umožňuje zvolit si tyto produkty: běžný účet, přímé bankovníctví a debetní platební kartu. Instituce tvrdí, že U konto je standardně nastaveno tak, aby odpovídalo způsobilosti k právním jednáním co do povahy přeměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilého staršího 15let, protože neobsahuje žádné sofistikované finanční produkty.

Instituce namítá, že sám Navrhovatel tvrdí, že počítal s tím, že mu rodiče budou na účet zasílat přídavky na dítě, z čehož vyplývá, že si byl vědom, že na U kontu finanční prostředky musí mít.

Instituce odkazuje na znění § 35 občanského zákoníku, který umožňuje nezletilému staršímu 15 let závislou práci a tudíž i pobírání odměny za ní, přičemž řada zaměstnavatelů má jako podmínku vedení účtu, na nějž zasílá mzdu.

Instituce odkazuje na právní úpravu obsaženou v § 898 občanského zákoníku, zejména pak o podmínku souhlasu soudu „*smlouva ohledně U kontu není smlouvou o úvěru ani smlouvou obdobnou, protože s U kontem je spojena platební karta debetní právě proto, že U Konto od samého základu není nastaveno jako úvěrový produkt. Debetní karta je napojena na klientův BÚ, umožňuje provádět transakce kartou k tíži BÚ a instituce tak prostředky klientovi neposkytuje ani ve formě úvěrové či obdobné smlouvy, protože klient čerpá svoje prostředky ze svého BÚ. [...]. Kdyby instituce a priori chtěla klienta úvěrovat, pak by do U kontu zapojila kartu kreditní, avšak pak by tento produkt nebyl určen pro nezletilé.*“

Instituce argumentuje, pokud by na U kontu nebyl zůstatek rovnající se Platební kartou čerpané částce, nebylo by možno tuto transakci provést, protože by byla systémem zamítnuta, tj. neautorizována. Toto však neplatí v případech tzv. offline podlimitních transakcí, pro něž je v systému Instituce nastavený určitý limit a které Platební karta v důsledku svého továrního nastavení Navrhovatelé umožnila i v případě nulového zůstatku na jeho U kontu.

Instituce tvrdí, že transakce zúčtovává ve svém systému se zpožděním 2 až 3 dnů oproti skutečnému okamžiku provedení platební transakce. Instituce dále tvrdí, že Navrhovatel provedl velké množství podlimitních transakcí v rozmezí celkem 7 dnů (Platební karta byla aktivována 23. 10. 2014 a blokována dne 30. 10. 2014 - pozn. finančního arbitra), včetně 183 dotazů na zůstatek, přičemž bankomat stále hlásil zůstatek 0 Kč.

Skutečnost, že částka žádná ze sporných platebních transakcí nepřesáhla částku 500 Kč a přitom množství transakcí je tak velké podle názoru Instituce jednoznačně prokazuje, že Navrhovatel při nákupech úmyslně nepřekročil finanční hladinu 500 Kč, protože si byl vědom významu této hladiny.

Instituce učinila součástí spisu i trestní oznámení, které podala na Navrhovatele pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu, ve kterém mimo jiné tvrdí, že „*Pokud se jedná o vícenásobnou podlimitní transakci v řadě (např. od každé 5. podlimitní transakce), je pak platebním terminálem vyžadována autorizace pro provedení platby, která je vždy zamítnuta v případě nedostatku peněžních prostředků. Poté klient provedl dotaz na zůstatek svého účtu u bankomatu banky v ČR, čímž dosáhl toho, že byl vynulován čítač pro podlimitní transakce a poté mohl výše uvedený postupem opětovně zopakovat.*“

7. Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje podklady pro své rozhodnutí; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Předmětem sporu je určení platnosti Smlouvy o U kontu a určení, zda je Navrhovatel povinen zaplatit Instituci peněžní prostředky, které prostřednictvím Platební karty použil na nákup zboží a služeb u obchodníků.

Finanční arbitr pro účely tohoto rozhodnutí na základě shromážděných podkladů vychází ze zjištění, že:

- a) dne 9. 10. 2014 uzavřel Navrhovatel s Institucí Smlouvu o U kontu, to vyplývá ze shodného tvrzení stran sporu a ze Smlouvy o U kontu;
- b) Navrhovatel byl ke dni uzavření Smlouvy o U kontu nezletilý;
- c) dne 23. 10. 2014 vydala Instituce Navrhovatelé Platební kartu, to vyplývá z otisku obrazovky České pošty, s.p. „Detailní informace k zásilkám“ [podle bodu 3.1. Podmínek platebních karet „Kartu banka vydá na základě žádosti/smlouvy[...]" podle bodu 3.2 týž podmínek „*Za okamžik uzavření smlouvy se považuje doručení karty žadateli*“];

- d) dne 23. 10. 2014 aktivoval Navrhovatel Platební kartu, to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce („Activation date 23. 10. 2014“);
- e) v období od 23. 10. 2014 do 30. 10. 2014 nebyl na U kontu zaznamenán žádný vklad hotovosti ani jiná příchozí platební transakce, to vyplývá z Výpisu z U konta;
- f) k Platební kartě si Navrhovatel a Instituce sjednali ve Smlouvě o U kontu:
- a. celkový denní limit ve výši 100.000 Kč [daily card amount (overall)],
 - b. denní limit pro výběry hotovosti ve výši 40.000 Kč (daily global cash amount),
 - c. denní limit na počet provedených platebních transakcí 10 [daily card operations (overall)],
 - d. denní limit na počet operací provedených prostřednictvím bankomatů 3 [daily card operatin (ATM)],
 - e. denní limit pro telefonické objednávky zboží či služeb prostřednictvím karty ve výši 0 Kč (daily amount telephone order), a
 - f. denní limit na transakce kartou na internetu ve výši 0 Kč (daily amount E-commerce), to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce;
- g) dne 23. 10. 2014 provedl Navrhovatel 72 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně:
- a. platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši ve výši 273,00 Kč; 364,00 Kč, 364,00 Kč, 182,00 Kč, 393,00 Kč, 455,00 Kč, 455,00 Kč, 455,00 Kč, 455,00 Kč, 273,00 Kč, 256,00 Kč, 289,90 Kč, 289,90 Kč, 319,90 Kč, 400,60 Kč, 459,60 Kč, 519,60 Kč, 429,60 Kč, 529,90 Kč, 519,90 Kč, 419,50 Kč, 519,90 Kč, 469,90 Kč, 350,30 Kč, 179,90 Kč, 279,00 Kč, 179,00 Kč, 150,00 Kč, 150,00 Kč, 150,00 Kč, 141,90 Kč, 349,90 Kč, 249,80 Kč, 319,80 Kč, 200,70 Kč, 219,80 Kč, 213,70 Kč, 44,90 Kč, 194,90 Kč, 189,90 Kč, 227,90 Kč, 213,60 Kč, 279,00 Kč, 156,90 Kč, 328,00 Kč, 150,00 Kč, 156,50 Kč, 141,70 Kč, 203,70 Kč, 238,70 Kč, 241,80 Kč, 179,70 Kč, 239,80 Kč, 179,80 Kč, 194,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 319,80 Kč, 239,80 Kč, 334,70 Kč, 389,60 Kč, 179,60 Kč, 321,70 Kč, 371,70 Kč, 306,70 Kč, 397,60 Kč, 431,60 Kč, 181,80 Kč, 249,90 Kč, 249,90 Kč, 499,80 Kč,
 - b. platbu Platební kartou ve výši 414,00 Kč u obchodníka PLANEKO Elektro Přerov;
- h) dne 24. 10. 2015 provedl Navrhovatel 53 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně:
- a. platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 360,00 Kč, 360,00 Kč, 43,70 Kč, 385,90 Kč, 488,70 Kč, 533,70 Kč, 520,90 Kč, 482,90 Kč, 305,80 Kč, 182,00 Kč, 19,80 Kč, 242,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 187,80 Kč, 187,80 Kč, 189,80 Kč, 189,80 Kč, 9,90 Kč, 196,80 Kč, 2494,80 Kč, 189,80 Kč, 142,30 Kč, 189,80 Kč, 189,80 Kč, 212,20 Kč, 249,80 Kč, 199,80 Kč, 194,80 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč, 199,90 Kč,
 - b. platby Platební kartou u obchodníka Albert Přerov ve výši 192,70 Kč, 400,70 Kč, 420,00 Kč, 420,00 Kč, 434,00 Kč, 455,00 Kč, 455,00 Kč, 455,00 Kč, 460,00 Kč;
- i) dne 25. 10. 2015 provedl Navrhovatel 41 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO

Přerov ve výši 182,00 Kč, 273,00 Kč, 99,90 Kč, 184,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 239,80 Kč, 125,80 Kč, 125,80 Kč, 189,80 Kč, 189, 80 Kč, 189, 80 Kč, 189,80 Kč, 62,90 Kč, 129,00 Kč, 260,00 Kč, 319,00 Kč, 9,90 Kč, 159,90 Kč, 119,90 Kč, 279,00 Kč, 239,00 Kč, 328,00 Kč, 250,50 Kč, 329,00 Kč, 279,00 Kč, 102,70 Kč, 208,20 Kč, 176,40 Kč, 149,80 Kč, 159,90 Kč, 149,60 Kč, 137,80 Kč, 162,80 Kč, 249,90 Kč, 239,90 Kč, 201,60 Kč;

- j) dne 26. 10. 2015 provedl Navrhovatel 72 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 249,00 Kč, 415,00 Kč, 415,00 Kč, 138,60 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 4494,00 Kč, 529,00 Kč, 529,00 Kč, 283,40 Kč, 281,90 Kč, 202,00 Kč, 336,50 Kč, 378,00 Kč, 49,90 Kč, 241,60 Kč, 215,60 Kč, 286,60 Kč, 275,50 Kč, 113,80 Kč, 28,90 Kč, 399,00 Kč, 319,00 Kč, 10,90 Kč, 399,00 Kč, 399,00 Kč, 360,00 Kč, 371,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 182,80 Kč, 231,70 Kč, 249,90 Kč, 216,60 Kč, 239,00 Kč, 259,00 Kč, 181,00 Kč, 230,00 Kč, 155,00 Kč, 269,00 Kč, 28,90 Kč, 151,80 Kč, 149,80 Kč, 179,80 Kč, 184,80 Kč, 230,60 Kč, 114,80 Kč, 169,40 Kč, 374,90 Kč, 139,00 Kč, 271,00 Kč, 299,00 Kč, 266,00 Kč, 279,00 Kč, 101,00 Kč, 244,00 Kč, 228,70 Kč, 184,70 Kč, 199,00, 381,70 Kč, 338,60 Kč, 304,40 Kč, 299,40 Kč, 377,40 Kč, 293,20 Kč, 199,00 Kč, 198,00 Kč, 299,70 Kč, 179,70 Kč;
- k) dne 27. 10. 2015 provedl Navrhovatel 48 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 415,00 Kč, 415,00 Kč, 415,00 Kč, 360,00 Kč, 350,00 Kč, 395,00 Kč, 415,00 Kč, 415,00 Kč, 239,90 Kč, 349,00 Kč, 318,90 Kč, 349,00 Kč, 329,00 Kč, 199,00 Kč, 408,80 Kč, 199,00 Kč, 329,00 Kč, 350,20 Kč, 49,00 Kč, 346,60 Kč, 301,40 Kč, 309,50 Kč, 316,20 Kč, 299,00 Kč, 299,50 Kč, 311,90 Kč, 274,90 Kč, 228,90 Kč, 157,40 Kč, 349,00 Kč, 349,00 Kč, 369,00 Kč, 329,00 Kč, 329,00 Kč, 256,80 Kč, 369,00 Kč, 349,00 Kč, 358,00 Kč, 399,00 Kč, 329,00 Kč, 269,00 Kč, 236,90 Kč, 355,50 Kč, 343,40 Kč, 345,40 Kč, 354,50 Kč, 337,50 Kč, 373,40 Kč;
- l) dne 28. 10. 2015 provedl Navrhovatel 61 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 395,00 Kč, 395,00 Kč, 236,00 Kč, 410,00 Kč, 442,00 Kč, 319,80 Kč, 323,00 Kč, 298,90 Kč, 363,10 Kč, 419,90 Kč, 401,20 Kč, 229,80 Kč, 299,00 Kč, 16,90 Kč, 449,00 Kč, 404,00 Kč, 349,00 Kč, 299,00 Kč, 360,10 Kč, 315,30 Kč, 341,40 Kč, 239,60 Kč, 403,80 Kč, 399,00 Kč, 380,70 Kč, 370,20 Kč, 326,40 Kč, 373,90 Kč, 416,70 Kč, 416,80 Kč, 348,50 Kč, 399,30 Kč, 514,00 Kč, 490,80 Kč, 452,00 Kč, 449,00 Kč, 97,00 Kč, 419,00 Kč, 419,00 Kč, 195,00 Kč, 454,00 Kč, 399,00 Kč, 417,00 Kč, 429,00 Kč, 230,00 Kč, 460,00 Kč, 234,00 Kč, 329,00 Kč, 259,00 Kč, 279,00 Kč, 279,00 Kč, 195,00 Kč, 499,00 Kč, 370,00 Kč, 284,90 Kč, 300,00 Kč, 51,80 Kč, 458,90 Kč, 259,00 Kč, 329,00 Kč, 179,00 Kč;
- m) dne 29. 10. 2015 provedl Navrhovatel 41 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 415,00 Kč, 395,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 400,00 Kč, 460,00 Kč, 460,00 Kč, 395,00 Kč, 380,00 Kč, 370,00 Kč, 390,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 370,00 Kč, 366,00 Kč, 432,00 Kč, 365,00 Kč, 355,00 Kč, 225,80 Kč, 351,30 Kč, 304,00 Kč, 275,30 Kč, 309,30 Kč, 272,80 Kč, 343,20 Kč, 343,10 Kč, 285,90 Kč, 412,40 Kč, 349,90 Kč, 367,70 Kč, 220,00 Kč, 450,00 Kč, 450,00 Kč, 450,00 Kč, 450,00 Kč, 642,20 Kč, 383,10 Kč, 406,00 Kč, 357,60 Kč, 209,70 Kč, 9,90 Kč;

- n) dne 30. 10. 2015 provedl Navrhovatel 18 platebních transakcí, to vyplývá z Výpisu z U konta a tvrzení Navrhovatele, konkrétně platby Platební kartou u obchodníka TESCO Přerov ve výši 144,00 Kč, 370,00 Kč, 370,00 Kč, 360,00 Kč, 395,00 Kč, 362,00 Kč, 395,00 Kč, 394,00 Kč, 30,30 Kč, 395,00 Kč, 287,00 Kč, 360,00 Kč, 360,00 Kč, 9,90 Kč, 9,90 Kč, 29,90 Kč, 9,90 Kč, 73,80Kč;

Platební transakce uvedené v bodech g) až n) výše označuje finanční arbitr dále společně jako „Sporné platební transakce“).

- o) Finanční arbitr z autorizačního logu Platební karty dále zjistil, že Navrhovatel v období od 23. 10. 2015 do 30. 10. 2015 prostřednictvím Platební karty provedl:
- a. dne 23. 10. 2015 29 dotazů na zůstatek na U kontu, z toho 28 v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s. a 1 dotaz na zůstatek v bankomatu č. S1AS1655 provozovaném společností Komerční banka, a.s.;
 - b. dne 24. 10. 2015 31 dotazů na zůstatek na U kontu, z toho 1 v bankomatu č.S1AW8124 a 1 v bankomatu č. S1AS1680 oba provozované společností Československá obchodní banka, a.s., 18 v bankomatu č. 8301, 3 v bankomatu č. 8308, 4 v bankomatu č. 3811, 1 v bankomatu č. 8309, 2 v bankomatu č. 8310 a 1 v bankomatu č. 8307, všechny provozované společností Česká spořitelna, a.s.;
 - c. dne 25. 10. 2015 13 dotazů na zůstatek na U kontu, všechny v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
 - d. dne 26. 10. 2015 28 dotazů na zůstatek na U kontu, všechny v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
 - e. dne 27. 10. 2015 20 dotazů na zůstatek na U kontu, všechny v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
 - f. dne 28. 10. 2015 28 dotazů na zůstatek na U kontu, všechny v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
 - g. dne 29. 10. 2015 22 dotazů na zůstatek na U kontu, všechny v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
 - h. dne 30. 10. 2015 7 dotazů na zůstatek na U kontu, z toho 1 v bankomatu č. S1AS0323 provozovaném společností Československá obchodní banka, a.s. a 6 v bankomatu č. 8301 provozovaném společností Česká spořitelna, a.s.;
- p) dne 30. 10. 2014 v 8:00:41 hod. provedla Instituce blokaci Platební karty, to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce;
- q) ke dni 29. 1. 2015 odstoupila Instituce od Smlouvy o U kontu „z důvodu porušení povinností spočívajících v nezaplacení splatné pohledávky banky řádně a včas“, to vyplývá z dopisu ze dne 9. 1. 2015, který Instituce adresovala Navrhovateli.

Finanční arbitr shrnuje, že Navrhovatel provedl v období od 23. 10. 2015 do 30. 10. 2015 celkem 406 platebních transakcí, ve všech případech se jednalo o platební transakce spočívající v platbě Platební kartou za zboží a služby u obchodníka v celkové výši 118.263,70 Kč a vedle toho v období od 23. 10. 2014 11:00:46 hod. do 30. 10. 2014 08:00:41 hod., celkem 178 dotazů na zůstatek peněžních prostředků na U kontu v bankomatu.

7.1. Rozhodná právní úprava

Právní úpravu právního jednání a jeho platnosti, právní úpravu svéprávnosti nezletilých, kteří nenabýlí plné svéprávnosti, a dále právní úpravu smlouvy o účtu obsahuje občanský zákoník.

Zákon o platebním styku potom stanoví právní úpravu smlouvy o platebních službách a práva a povinnosti poskytovatele platebních služeb a uživatele platebních služeb.

7.2. Platnost Smlouvy o U kontu

Podle § 581 věty první občanského zákoníku „[n]ení-li osoba plně svéprávná, je neplatné právní jednání, ke kterému není způsobilá.“ Podle § 31 občanského zákoníku „[m]á se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.“

Kritérium „*přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku*“ se v právní teorii vykládá vždy jako objektivní kritérium, tedy každý případ musí být posuzován nikoli podle individuální psychické, tj. rozumové a volní vyspělosti určitého konkrétního nezletilce, nýbrž podle rozumové a volní vyspělosti předpokládané u nezletilce určitého věku. Tímto se také chrání právní jistota a dobrá víra třetích osob, které s nezletilým uzavírají právní jednání.

Finanční arbitr z Produktového listu zjistil, že při splnění podmínky, věk 15 let a více, je možné získat vedení U konta jako účtu umožňujícího provádět platební transakce pouze v případě kladného zůstatku peněžních prostředků, bez měsíčního poplatku, všechny výběry z bankomatů všech poskytovatelů v ČR i zahraničí bez poplatků, provedení všech trvalých a jednorázových příkazů přes Online či Smart Banking bez poplatků, a to vše s garancí těchto podmínek na 10 let. Finanční arbitr z Produktového listu dále zjistil, že v rámci U konta získal Navrhovatel i další služby zdarma, mimo jiné měsíční elektronický výpis z účtu, 1 platební kartu (Debit MasterCard), vklad hotovosti v Kč na pobočce, vklad hotovosti prostřednictvím bankomatů Instituce na účet vedený u Instituce, Internetové bankovníctví a další.

Sazebník v části 1. Osobní konta UniCredit Bank upravuje produkty a služby, které je možné zapojit do jednotlivých kont, včetně jejich případného zpoplatnění. Pro U konto to pak je měsíční poplatek pro klienty ve věku 15-26 let 0 Kč, aniž by musel tento klient splnit podmínku kreditního obrátu v daném měsíci; zdarma služby: vedení běžného účtu, výpis z běžného účtu elektronicky (prostřednictvím internetového bankovníctví), elektronická debetní karta, On-line Banking – internetové bankovníctví, výběry z bankomatů všech poskytovatelů v ČR i zahraničí, tuzemské trvalé a jednorázové příkazy, vklad hotovosti v Kč na pobočce.

Finanční arbitr shrnuje, že Instituce na základě Smlouvy o U kontu zdarma zřídila a vedla pro Navrhovatele účet, ke kterému zdarma vydala Navrhovateli debetní platební kartu (tedy Platební kartu). Na základě Smlouvy o U kontu nebyl Navrhovatel povinen platit žádné poplatky, a to jak za zřízení a vedení U konta, tak ani za výpisy z účtu, za výběry z bankomatu či za příchozí nebo odchozí platby. Navrhovatelé tak při řádném užívání U konta nevznikaly vůči Instituci žádné peněžní závazky nebo platební povinnosti.

Pokud jde o užívání U konta, pak podle bodu 6.4 Podmínek platebních karet „[t]ransakce je provedena, jestliže je autorizována klientem stanoveným způsobem a současně odpovídá nastavení parametrů karty, tj. je v rámci veškerých limitů karty a příp. i disponibilního zůstatku na účtu k okamžiku jejího provedení.“ Podle bodu 6.6 Podmínek platebních karet „[p]oskytování služby, na jejímž základě mohou být kartou provedeny bezhotovostní transakce bez přítomnosti karty (poštovní/telefonická objednávka zboží či služeb prostřednictvím karty a/nebo bezhotovostní transakce kartou na internetu), je ze strany banky zamezeno, není-li s klientem dohodnuto jinak.“ Podle bodu 7.1 Podmínek platebních karet „[v]eškeré transakce uskutečněné prostřednictvím karty, všechny poplatky, popř. úroky, které je klient v souvislosti s vydáním a používáním karty povinen bance zaplatit, jsou bankou zúčtovány na vrub účtu, není-li dále stanoveno jinak.“ Podle bodu 7.2 Podmínek platebních karet „[t]ransakce provedená kartou je

zúčtována na účet poté, co je zpracována smluvní bankou obchodního místa, ve kterém byla karta použita, případně bankou, která je provozovatelem bankomatu, a to ve lhůtách a s účinností stanovených platnými právními předpisy o platebním styku.“ Podle bodu 6.8 Podmínek platebních karet „[m]ajitel účtu je povinen zajistit, aby na účtu, k němuž byla karta vydána [...] byl dostatek disponibilních peněžních prostředků na úhradu platebních transakcí uskutečněných prostřednictvím karty.“

Navrhovatel byl tedy na základě Smlouvy o U kontu oprávněn provádět z U konta platební transakce maximálně ve výši maximálních limitů Platební karty, avšak pouze do výše peněžních prostředků, které jsou na U konto vloženy anebo převedeny z jiného účtu.

Finanční arbitr tak má za to, že rozumová a volní vyspělost osoby starší 15 let a současně mladší než 18 let je dostatečná k tomu, aby tato osoba mohla samostatně uzavřít Smlouvu o U kontu, když samotné uzavření Smlouvy o U kontu a jeho řádné užívání prostřednictvím Platební karty nemůže narušit sociální či majetkový status tohoto nezletilého.

Finanční arbitr nezjistil, že by byl Navrhovatel ve své svéprávnosti omezen soudním rozhodnutím nebo že by Navrhovatel jednal v duševní poruše, která ho činí neschopného právně jednat, a tak považuje Smlouvu o U kontu za platně uzavřenou, neboť Navrhovatele i před nabytím plné svéprávnosti považuje za způsobilého co do rozumové a volní vyspělosti k uzavření takové smlouvy.

Porozumět povinnosti zajistit na U kontu dostatek disponibilních peněžních prostředků na úhradu platebních transakcí považuje finanční arbitr za adekvátní rozumové a volní vyspělosti osoby starší 15 let, neboli taková osoba je dostatečně rozumově a volně vyspělá, aby si byla vědoma, že provádět platební transakce z účtu může jen do výše provedených vkladů hotovosti nebo peněžních prostředků převedených z jiného účtu, přičemž není rozhodné, zda vklad nebo převod z jiného účtu provede sám majitel účtu anebo třetí osoba (např. rodič). Finanční arbitr nemá pochybnosti o tom, že Navrhovatel si byl této povinnosti, že na U konto je potřeba peněžní prostředky vložit nebo převést, vědom, když sám tvrdí, že „[m]yslel jsem si původně, že mi tam budou rodiče posílat přídavek na dítě“.

Tvrzení Navrhovatele „*Netušil jsem, že dluh bude v takovéto výši, protože smlouvě jsem nerozuměl*“ považuje finanční arbitr za čistě účelové. Nebylo potřeba rozumět Smlouvě o U kontu (což ale neodpovídá rozumové a volní vyspělosti nezletilců jeho věku a Navrhovatel současně neuvedl žádný důkaz opaku, který by tento závěr vyvracel), aby při provedení 406 platebních transakcí v sedmi dnech Navrhovatel nevěděl, že prostřednictvím Platební karty použil vysokou peněžní částku.

7.3. *Sporné platební transakce*

Podle § 2664 věty první občanského zákoníku platí, že „[s] peněžními prostředky na účtu může majitel účtu a za podmínek ujednaných ve smlouvě i jeho zmocněnci nakládat ujednaným způsobem“. Ustanovení § 2665 téhož zákona dále stanoví, že „[u]jednají-li strany, že ten, kdo vede účet, umožní výběr hotovosti nebo provede převod peněžních prostředků z účtu, ač pro to na účtu není dostatek peněžních prostředků, použijí se přiměřeně ustanovení o úvěru“.

Finanční arbitr nezjistil, že by smluvní strany ze Smlouvy o U kontu měly vůli mezi sebou uzavřít smlouvu o úvěru podle § 2395 an. občanského zákoníku nebo jinou obdobnou smlouvu.

Instituce vydala Navrhovateli debetní platební kartu DEBIT MC, tedy Platební kartu. Skutečnost, že Instituce vydala Navrhovateli debetní platební kartu, nikoli kreditní platební

kartu, dokládá i ustanovení Smlouvy o U kontu v části III. Platební karta „*Transakce budou účtovány na vrub účtu**“ ■ **Pro kreditní karty jsou platné údaje uvedené v samostatné smlouvě.*“, přičemž finanční arbitr nezjistil, že by Instituce s Navrhovatelem takovou samostatnou smlouvu uzavřela.

Navíc, tvrzení samotného Navrhovatele, že „*pracovnice banky si ani neověřila solventnost žadatele*“ svědčí mimo jiné o tom, že Instituce nenabízela Navrhovateli žádný produkt, u kterého by jinak podle relevantních právních předpisů měla povinnost posoudit úvěruschopnost Navrhovatele.

Sám Navrhovatel si byl vědom toho, že na U kontu je potřeba mít vlastní peněžní prostředky („*Myslel jsem si původně, že mi tam budou rodiče posílat přídavek na dítě.*“) a že dosud žádné peněžní prostředky na U kontu nemá, neboť sám žádné nevložil, ani nepřevodil z jiného účtu, a rodičům nesdělil, že mají přídavek na dítě zasílat na tento účet („*Rodičům jsem to neoznámil.*“).

Navrhovatel tedy porušil povinnost stanovenou bodem 6.8 Podmínek platebních karet, neboť nezajistil, aby „*na účtu, k němuž byla karta vydána [...] byl dostatek disponibilních peněžních prostředků na úhradu platebních transakcí uskutečněných prostřednictvím karty.*“

Finanční arbitr však musí vzít v úvahu i to, že podle čl. 6.4 Podmínek platebních karet si Instituce s Navrhovatelem sjednala, že „*[t]ransakce je provedena, jestliže je autorizována klientem stanoveným způsobem a současně odpovídá nastavení parametrů karty, tj. je v rámci veškerých limitů karty a příp. i disponibilního zůstatku na účtu v okamžiku jejího provedení*“.

Finanční arbitr nezjistil, že by si Instituce s Navrhovatelem sjednala, že Navrhovatel bude moci provádět platební transakce i v případě nedostatku disponibilních peněžních prostředků na U kontu ve smyslu § 2665 občanského zákoníku. V takovém případě neměla Instituce Sporné platební transakce provést.

Finanční arbitr přitom vyšel z rozhodnutí Nejvyššího soudu v rozsudku 29 Cdo 4227/2009 ze dne 31. 7. 2012: „*V poměrech dané věci pak Nejvyšší soud zdůrazňuje, že pro další úvahy považuje za rozhodující, že smlouvou o běžném účtu banka zřídila žalovanému kreditní účet, tj. účet, který ve smyslu podmínek nedovoloval žalovanému, aby vlastními úkony (přikazy k úhradě, platbami u obchodníků, výběry z bankomatů apod.) "čerpal" peněžní prostředky nad rámec kreditního zůstatku peněžních prostředků na tomto účtu. Přitom ze shodného projevu vůle žalovaného a banky o zřízení (jen) kreditního účtu bez jakýchkoli pochybností plyne vůle smluvních stran ke sjednání finančního produktu (zřízení účtu), který ani žalobci, ani bance neumožňoval (při absenci ujednání dle § 710 obch. zák.) realizaci aktivních finančních operací nad rámec kreditního zůstatku na účtu. Zmíněné pravidlo přitom nelze vykládat jednostranně ve prospěch banky či žalovaného, když není pochyb o tom, že jeho porušením mohlo být nepřípustně zasaženo do práv obou smluvních stran. "Plnila-li" by banka na základě pokynů žalovaného v rozsahu, který nebyl "kryt" kreditním zůstatkem na účtu, vznikla by jí pohledávka za žalovaným, již by případně musela (s nejistým výsledkem) vymáhat, žalovanému by naopak v takovém případě vznikla nejen povinnost "záporný zůstatek" na účtu bance zaplatit, nýbrž i povinnost zaplatit sankce představované "debetní úrokovou sazbou". [...] Jinými slovy, umožnila-li banka realizovat výběry z bankomatu nad rámec zůstatku peněžních prostředků na účtu, a to navzdory povaze účtu, který byl sjednán jako kreditní, zcela zjevně porušila povinnosti stanovené právními předpisy vydanými za účelem předcházení vzniku škody nebo omezení jejího rozsahu (§ 382 obch. zák. ve spojení s § 415 obč. zák.)*“.

Citované závěry Nejvyššího soudu lze vztáhnout i na projednávaný případ, přestože v něm Navrhovatel je jak osobou, která je majitelem U konta, tak osobou, která Sporné platební prováděla.

I občanský zákoník upravuje obecnou prevenční povinnost, a to v § 2900, kdy platí, že „[v]yžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

Finanční arbitr má tedy za to, že Instituce porušila svoji obecnou prevenční povinnost ve smyslu § 2900 občanského zákoníku, když Navrhovatel umožnila provádět platební transakce i v případě nedostatku disponibilních peněžních prostředků na U kontu, i když si s ním takovou možnost nesjednala, resp. sjednala si s ním naopak, že takové platební transakce neprovede.

7.4. Trestní řízení

Dne 10. 8. 2015, evid. č. FA/9362/2015, Instituce finančnímu arbitrovi sdělila a doložila, že Instituce podala dne 31. 5. 2015 na Polici ČR, Krajskému ředitelství policie Olomouckého kraje, Územní odbor Přerov, Oddělení hospodářské kriminality SKPV (dále jen „Policie ČR“) trestní oznámení na Navrhovatele pro podezření ze spáchání provinění podvod. Instituce v trestním oznámení namítá, že Navrhovatel si byl vědom toho, jaké transakce provádí, tedy vědomým způsobem platil za zboží a služby s použitím Platební karty a prováděl dotazy na zůstatek na U kontu, ačkoliv neměl na U kontu žádné peněžní prostředky, a že tímto jednáním se Navrhovatel obohatil o částku 118.263,70 Kč. Finanční arbitr zjistil, že dne 1. 6. 2015 zahájily orgány činné v trestním řízení úkony trestního řízení pod spis. zn. KRPM-70474-13/TČ-2015-140881.

Zjištění o tom, zda byl spáchán trestný čin (v tomto případě tedy zda bylo spácháno provinění podvod) a kdo za něj odpovídá (v tomto případě tedy zda ho spáchal Navrhovatel), je rozhodující pro posouzení, zda prováděním Sporných platebních transakcí vznikla Instituci škoda, a pokud ano, zda ji (spolu)způsobil Navrhovatel, resp. v jakém poměru nesou odpovědnost obě strany sporu, tedy Navrhovatel i Instituce, která porušila svoji obecnou prevenční povinnost podle § 2900 občanského zákoníku.

Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu platí, že „[j]estliže vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, již nepřísluší správnímu orgánu rozhodnout a o které nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, správní orgán si o ní může učinit úsudek; správní orgán si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu“. Podle odstavce 2 téhož ustanovení „[p]robíhá-li před příslušným správním orgánem nebo jiným příslušným orgánem veřejné moci řízení o předběžné otázce [...], postupuje správní orgán podle § 64“. Podle § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu platí, že „[s]právní orgán může řízení usnesením přerušit, probíhá-li řízení o předběžné otázce [...]“.

8. K výroku rozhodnutí

Finanční arbitr dospěl na základě shromážděných podkladů, že rozumová a volní vyspělost Navrhovatele byla dostatečná k tomu, aby byl způsobilý k uzavření platné Smlouvy o U kontu, a proto návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy zamítl.

Finanční arbitr dospěl na základě posouzení shromážděných podkladů, že je na místě řízení v části přerušit, neboť závisí na řešení otázky, zda Navrhovatel spáchal provinění podvod. Jedná se tedy o předběžnou otázku ve smyslu § 57 správního řádu a finanční arbitr je oprávněn podle § 64 odst. 1 písm. c) ve spojení s odstavcem 4 správního řádu řízení přerušit, a to na dobu nezbytně nutnou, v tomto případě tedy do doby skončení trestního řízení vedeného pod spis. zn. KRPM-70474-13/TČ-2015-140881 zahájeného dne 1. 6. 2015. Jakmile důvod přerušení řízení odpadne, bude finanční arbitr v řízení v souladu s § 65 odst. 2 správního řádu pokračovat.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u ě e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 13. 11. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr